

ΤΩΝ ΠΙΝΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΤΑ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΝ
ΤΟΥ ΘΥΚΑΤΑΛΛΕΒΕΘΑΙ ΔΥΝΑΜΙΝ ΚΑΙ
ΤΟΥ ΓΩΛΙΟΚΑΛΥΨΟΝΤΗΝ ΛΙΚΑΙΟΥ
ΝΙΝΗΝ ΔΗ ΕΚΕΙΝΟΙ ΕΛΕΓΟΝ ΤΩ ΧΩ ΚΝΑ
ΧΣ ΕΚΕΙΝΟΙΣ ΠΡΟΕΛΕΓΕΝ ΟΤΙ ΤΙ ΕΠΙΛΙΡ
ΤΑΙ ΟΡΟΣ ΤΩΝ ΕΤΩΝ ΤΗ ΓΕΣΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ
ΣΑΤΑΝΑ ΑΛΛΑ ΕΓΓΙΖΕΙ ΑΛΛΑ ΔΙΝΑΚΑΥ
ΠΕΡΩΝ ΕΓΩ ΑΜΑΡΤΗΓΑΝ ΤΩΝ ΓΙΑΡΕΔΩΝ
ΕΙΣ ΘΑΝΑΤΟΝ ΙΝΔΥΠΟΣ ΤΡΕΨΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗ
ΑΛΗΘΕΙΑΝ ΚΑΙ ΜΗΚΕΤΙ ΑΜΑΡΤΗΣΩ ΕΙΝ
ΙΝΑ ΤΗΝ ΕΝ ΤΩ ΟΥΡΑΝΩ ΓΙΝΗΚΗ ΚΑΙ
ΕΛΑΤΟΝ ΤΗ ΕΛΙΚ ΑΙΟΣΥΝΗΣ ΔΟΞΑΝ

Bogusław Górka

KERYGMA. EKKLEΣΙΑⁱ w kontekście inicjacji

ΑΙ ΜΗΚΟΥ ΤΟΣ ΤΗ ΕΛΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΑΠΙΕΤΙΑ
ΥΠΟ ΤΟΝ ΣΑΤΑΝΑ ΕΣΤΙΝ Ο ΑΝΕΩΝ ΤΑΥΤΩ
ΤΩΝ ΠΙΝΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΤΑ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΝ
ΤΟΥ ΘΥΚΑΤΑΛΛΕΒΕΘΑΙ ΔΥΝΑΜΙΝ ΚΑΙ
ΤΟΥ ΓΩΛΙΟΚΑΛΥΨΟΝΤΗΝ ΛΙΚΑΙΟΥ
ΝΙΝΗΝ ΔΗ ΕΚΕΙΝΟΙ ΕΛΕΓΟΝ ΤΩ ΧΩ ΚΝΑ
ΧΣ ΕΚΕΙΝΟΙΣ ΠΡΟΕΛΕΓΕΝ ΟΤΙ ΤΙ ΕΠΙΛΙΡ
ΤΑΙ ΟΡΟΣ ΤΩΝ ΕΤΩΝ ΤΗ ΓΕΣΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ
ΣΑΤΑΝΑ ΑΛΛΑ ΕΓΓΙΖΕΙ ΑΛΛΑ ΔΙΝΑΚΑΥ
ΠΕΡΩΝ ΕΓΩ ΑΜΑΡΤΗΓΑΝ ΤΩΝ ΓΙΑΡΕΔΩΝ
ΕΙΣ ΘΑΝΑΤΟΝ ΙΝΔΥΠΟΣ ΤΡΕΨΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗ
ΑΛΗΘΕΙΑΝ ΚΑΙ ΜΗΚΕΤΙ ΑΜΑΡΤΗΣΩ ΕΙΝ
ΙΝΑ ΤΗΝ ΕΝ ΤΩ ΟΥΡΑΝΩ ΓΙΝΗΚΗ ΚΑΙ

Spis treści

Przedmowa	9
---------------------	---

I. Struktura inicjacji w tzw. dłuższym zakończeniu Ewangelii Marka (16,9-20)

1. Wprowadzenie	13
2. Problem tekstualny zakończenia Ewangelii Marka	15
2.1. Koniec Ewangelii Marka na 16,8	15
2.2. Mk 16,1-8 + krótsza konkluzja	17
2.3. Mk 16,1-8 + dłuższa konkluzja (16,9-20) w niezakłóconej ni- czym kontynuacji	18
2.4. Mk 16,1-8 + dłuższa konkluzja (16,9-20) z tekstualnymi zna- kami albo uwagami	19
2.5. Mk 16,1-8 + krótsza konkluzja + dłuższa konkluzja (16,9-20)	19
2.6. Mk 16,1-8 + dłuższa konkluzja z interpolacją <i>Freer Logion</i> (16,9-14 + <i>Freer Logion</i> + 15b-20)	19
3. Dłuższa konkluzja Ewg Mk – spostrzeżenia ogólne	22
4. Logion posłannictwa (Mk 16,15-18)	24
4.1. Klauzule logionu posłannictwa w strukturze inicjacji	24
4.2. <i>Znaki tych, którzy uwierzyli</i> w strukturze inicjacji	26
5. Kompozycja <i>Freer Logionu</i> i przyczyny jego interpolacji	28
6. Struktura inicjacji w dłuższej konkluzji na odcinku 16,9-14	29
7. Struktura inicjacji <i>Freer Logionu</i>	30
8. Konkluzja	32

II. Strategia wtajemniczenia na przykładzie Mt 13,3-23

1. Tekst Mt 13,3-23	35
2. Wprowadzenie	37
3. Słownictwo z obszaru wtajemniczenia w NT	38

4. Sekretny język – cecha podstawowa	39
5. Język sekretny w funkcji procedury wtajemniczenia	43
6. Sekrety w strategii inicjacji	44
6.1. Sekret w życiu i nauczaniu Jezusa, strukturze Ewangelii Synoptycznej i inicjacji Kościoła pierwotnego	44
6.2. Sekret zaporowy a sekret inicjacyjny	45
7. Tajemnica (Mesjasza) niewydana – a „dekret zatwardziałości”	48
7.1. Geneza i recepcja „dekretu zatwardziałości” w NT	48
7.2. „Dekret zatwardziałości” w narracji Ewangelii Mateusza	49
8. Tajemnica wydana a tajemnica wypełniona	50
9. <i>Słowo o Królestwie</i> – czyli konkretnie o czym?	53
10. Wnioski	55

III. Kerygmat nowotestamentowy w perspektywie podejścia inicjacyjnego

1. Wprowadzenie	59
2. Kerygmat Jezusa	60
2.1. Jezus jako Prorok przepowiada nadchodzące Królestwo Niebios / Boga	60
2.2. Jezus jako Mesjasz ogłasza, że Królestwo Boga już działa	61
2.3. Jezus jako Mesjasz przepowiada nadejście Syna Człowieczego w chwale Ojca oraz w swoim Królestwie	63
2.4. Jezus jako Syn Boga przepowiada ucztowanie w Królestwie Ojca	66
2.5. Jezus jako <i>Pierworodny z umarłych</i> katechizuje o Królestwie Boga (Dz 1,3b) i przepowiada zesłanie <i>obietnicy Ojca</i> (Dz 1,4-5)	67
2.6. Konkluzja	68
3. Kerygmat Kościoła apostołskiego o Jezusie	69
3.1. Kerygmat o związku tajemnicy paschalnej Jezusa Mesjasza z nawróceniem i uwolnieniem od grzechów personalnych	69
3.2. Kerygmat o Jezusie Mesjaszu <i>wydanym za nasze występki i wskrzeszonym dla usprawiedliwienia nas</i>	71
3.3. Kerygmat o tajemnicy współumierania z Synem Boga na krzyżu – czyli o synowskim zbawieniu i usprawiedliwieniu	78

3.4. Kerygmat o współzmartwychwstaniu z Synem Boga – czyli o synowskim ożywieniu	79
3.5. Kerygmat dla <i>braci Pierworodnego z umarłych</i>	80
3.6. Konkluzja	81
4. Wnioski	81

IV. Ekklesia w wybranych źródłach chrześcijaństwa starożytnego do 381 r.

1. Wprowadzenie	85
2. Ekklesia w Nowym Testamencie	86
2.1. Ekklesia w Ewangeliach	86
2.2. Ekklesia w Dziejach Apostolskich w kontekście innych pism NT	88
3. Ekklesia w nomenklaturze synodalnej i soborowej do 381 r.	91
4. Ekklesia w <i>Kanonach Ojców Greckich</i>	109
5. Ekklesia w <i>Konstytucjach Apostolskich</i>	120
6. Ekklesia u Klemensa Aleksandryjskiego	124
7. Podsumowanie	130

V. Wybrane katolickie modele religijności w świetle religijności epoki apostołskiej

1. Wprowadzenie	135
2. Model religijności Kościoła apostołskiego	135
3. Model religijności masowej	139
4. Model ignacjański	143
4.1. Prezentacja pedagogii <i>Ćwiczeń duchownych</i>	144
4.2. Krytyczna ocena	155
5. Model neokatechumenalny	163
5.1. Prezentacja formacji <i>Drogi Neokatechumenalnej</i>	163
5.2. Krytyczna ocena	167
6. Konkluzja	174
Zakończenie	175
Bibliografia	177

Przedmowa

Książka pt. *Kerygma i ekklesia w kontekście inicjacji* to kolejna publikacja Bogusława Górki podejmująca problematykę wczesnochrześcijańskiej myśli. Autor, będąc twórcą podejścia inicjacyjnego do badania tekstów Nowego Testamentu, od wielu lat publikuje książki i artykuły przybliżające nam fenomen wtajemniczenia chrześcijańskiego.

Jak można się zorientować już po tytule, najnowsza książka Autora stanowi kontynuację jego dotychczasowych badań. Tym razem eksponuje On dwa zagadnienia powiązane ze sobą: kerygmat i ekklesję, i umiejscawia je w perspektywie inicjacji.

Kontekst inicjacji szkicują dwa pierwsze eseje. W pierwszym Autor odsłania program inicjacji w *Dłuższym zakończeniu Ewangelii Marka* (16,9-20). Z uwagi na kanoniczny charakter tego tekstu ma on walor normatywny dla chrześcijaństwa wszystkich epok. Analizując interpolację *Freer Logion* z *codex Washingtonianus* (który znajduje się w oprawie graficznej na okładce), Autor wskazuje na jego znaczenie dla badań nad fenomenem wtajemniczenia, formułując jednocześnie powody, dla których nie została włączona do wersji kanonicznej drugiej Ewangelii.

W drugim przyczynku, na przykładzie synoptycznej perykopy o zasiewie ziarna w opracowaniu Ewangelii Mateusza, Autor odsłania strategię inicjacji. Ta często analizowana kompozycja zawiera aluzję do kilku składników wtajemniczenia epoki apostołskiej. Autor zamyka ten przyczynek w charakterystycznym dla siebie stylu: „Chrześcijaństwo bez określonej strategii inicjacji stacza się na poziom intruza i dociera jedynie do opakowania tajemnic, a w konsekwencji dotyczy jedynie powierzchownej warstwy sensów nowotestamentowego języka”.

W tak naszkicowanym kontekście Bogusław Górka podejmuje dwa fundamentalne paradygmaty chrześcijaństwa: kerygmat i ekklesję. Podkreślić należy świeże i nowatorskie podejście do tych popularnych pojęć. Autor wykazuje, że w obrębie kerygmatu Jezusa o Królestwie Boga mamy do czynienia z progresywnym objawieniem osoby i misji Jezusa na kilku stopniach – zresztą podobnie jak w przypadku kerygmatu o Jezusie. Tej specyfiki kerygmatu nowotestamentowego nie można odsłonić bez hermeneutyki inicjacji, która stanowi domenę Autora. Przyczynek jest dodatkowo interesujący ze względu na oryginalne podejście do doktryny o usprawiedliwieniu, naczelnej idei protestantyzmu. Autor zestawia katolicką doktrynę usprawiedliwienia na podstawie *Dekretu o usprawiedliwieniu* orzeczonego na Soborze Trydenckim z luterską – w kontekście doświadczenia wiary Marcina Lutra. Punktem wyjścia do tego porównania jest Pawłowa idea usprawiedliwienia z *Listu do Rzymian* (głównie 7,14-25) analizowana w osnowie wieloetapowego kerygmatu nowotestamentowego o Jezusie. Przełomowe sugestie Autora powinny się stać inspiracją przede wszystkim dla dialogu ekumenicznego i teologii ekumenicznej.

W perspektywie inicjacji możemy w nowy sposób badać ideę ekklesji – nie tylko w Nowym Testamencie, ale również w innych starożytnych źródłach, co Autor ukazał na przeglądzie oficjalnych dokumentów chrześcijaństwa do 381 r. W tych dokumentach pod pojęciem ekklesji kryje się wielowarstwowa struktura socjologiczna identyfikowana głównie, ale nie wyłącznie, ze społecznością katechumenów.

Zwieńczenie publikacji stanowi przyczynek o wybranych modelach religijności. W tym interesującym studium Autor zestawił trzy katolickie modele (masowy, ignacjański, neokatechumenalny) z modelem nowotestamentowym, który uczynił kryterium oceny pozostałych. Od tego, na ile chrześcijaństwo będzie wierne modelowi apostołskiej religijności, zależy jego aktualna kondycja i przyszłość.

By się osobiście przekonać o tym, co zasygnalizowałem w przedmowie, zachęcam Czytelnika do uważnej lektury książki.

Wojciech Gajewski